

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 16. november 2023
(OR. en)

15074/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0418(COD)

VISA 222
COWEB 131
COMIX 512
CODEC 2060

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	16. november 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 733 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse määrust (EL) 2018/1806 Serbia kooskõlastamisüksuse (Kordinaciona uprava) välja antud Serbia passi kasutajate osas

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 733 final.

Lisatud: COM(2023) 733 final

Brüssel, 16.11.2023
COM(2023) 733 final

2023/0418 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega muudetakse määrust (EL) 2018/1806 Serbia kooskõlastamisüksuse
(Koordinaciona uprava) välja antud Serbia passi kasutajate osas**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

30. novembril 2009 võeti vastu määrus (EÜ) nr 1244/2009,¹ millega muudeti määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud². Muudatus seisnes selles, et määruse (EÜ) nr 539/2001 I lisast (riigid, kelle kodanikelt nõutakse viisat) viidi üle II lisasse (riigid, kelle kodanikud on viisanõudest vabastatud, kui nad ei viibi riigis üle 90 päeva mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul) endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik (nüüd Põhja-Makedoonia), Montenegro ja Serbia. Vabastust viisanõudest kohaldati (ja kohaldatakse ikka veel) ainult biomeetrilise passi kasutajate suhtes.

Kuna tollal oldi mures Kosovost* lähtuva ebaseadusliku rände ohu pärast ja Kosovoga ei oldud viisanõude kaotamise dialoogi veel alustatud, jäeti viisanõudest vabastamata üks Serbia passi kasutajate kategooria, nimelt Belgradis asuva Serbia kooskõlastamisüksuse välja antud passi kasutajad. Kooskõlastamisüksus menetleb kõiki passitaotlusi, mis on saadud Kosovos ja väljaspool Kosovot elavatelt Kosovo serblastelt.

Serbia kooskõlastamisüksus moodustati Serbiaga peetud viisanõude kaotamise dialoogi käigus, et asendada seitse Serbia territooriumil paiknevat piirkondlikku üksust, kes vastutasid seni Kosovo serblastele passide väljaandmise eest. Serbia kooskõlastamisüksus annab välja biomeetrilisi passe, mida on üksuse moodustamisest saadik kasutatud reisidokumentidena ELi territooriumile reisimiseks.

2009. aastal lisati määruse (EÜ) nr 539/2001 I lisa 2. osasse Kosovo. Kosovo välja antud passide kasutajatelt hakati seega nõudma liikmesriikide välispiiride ületamisel viisat. Vahepeal on olukord muutunud. Euroopa Komisjon alustas Kosovoga 19. jaanuaril 2012 viisanõude kaotamise dialoogi. 14. juunil 2012 esitas ta Kosovole tegevuskava, mis sisaldas kõiki õigusakte ja muid meetmeid, mille Kosovo pidi vastu võtma ja rakendama, et tema suhtes oleks võimalik viisanõue kaotada. Dialoog viidi edukalt lõpule ja 4. mail 2016 esitas komisjon ettepaneku³ viia Kosovo üle määruse (EÜ) nr 539/2001 II lisasse.

Ettepanekus jõuti kokkuleppele 19. aprillil 2023 ja võeti vastu määrus (EL) 2023/850,⁴ millega muudeti määrust (EL) 2018/1806⁵ (millega oli vahepeal asendatud määrus (EÜ) nr

¹ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1244/2009, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (ELT L 336, 18.12.2009, lk 1–3).

² Nõukogu 15. märtsi 2001. aasta määrus (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (EÜT L 81, 21.3.2001, lk 1–7).

* *Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.*

³ COM(2016) 0277 final.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. aprilli 2023. aasta määrus (EL) 2023/850, millega muudetakse määrust (EL) 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (Kosovo) (Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO

539/2001), viies Kosovo määruse (EL) 2018/1806 I lisa 2. osast üle II lisa 4. osasse. Nagu kõigi varasemate edukalt lõpule viidud viisanõude kaotamise dialoogide raames, otsustati ka nüüd, et vabastust viisanõudest tuleks kohaldada ainult biomeetrilise passi kasutajate suhtes. Lisaks sellele otsustati, et seda vabastust ei tohiks kohaldada enne kuupäeva, mil hakkab toimima Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1240⁶ loodud Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS), või enne 1. jaanuari 2024, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem. Kuna ETIAS enne 1. jaanuari 2024 tööle ei rakendu, hakatakse vabastust Kosovo passi kasutajate suhtes kehtivast viisanõudest kohaldama alates 1. jaanuarist 2024.

Pärast määruse (EL) 2023/850 vastuvõtmist on Serbia kooskõlastamisüksuse välja antud Serbia passi kasutajad ainsad Lääne-Balkani piirkonna kodanikud, kellelt nõutakse lühiajaliseks ELi reisimiseks viisat.

Kosovo passi kasutajate viisanõudest vabastamise peatse jõustumise tõttu leiab komisjon, et põhjused, miks Serbia kooskõlastamisüksuse välja antud Serbia passi kasutajad ei ole viisanõudest vabastatud, enam ei kehti, ning et kõik Lääne-Balkani piirkonna kodanikud peaksid saama reisida Schengeni alale viisavabalt. Seetõttu teeb komisjon ettepaneku muuta määrust (EL) 2018/1806, et vabastada Serbia kooskõlastamisüksuse välja antud Serbia passi kasutajad viisanõudest, kui nad ületavad liikmesriikide välispiire eesmärgiga viibida liidus kõige rohkem 90 päeva mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Määruses (EL) 2018/1806 on loetletud kolmandad riigid, kelle kodanikel peab liikmesriikide välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud. Määrust (EL) 2018/1806 kohaldavad kõik liikmesriigid, välja arvatud Iirimaa. Seda kohaldavad ka Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits. Määrus kuulub ELi ühise viisapoliitika raamistikku ja sellega reguleeritakse lühiajalist, kuni 90-päevast riigis viibimist mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul.

Alates esimeste viisanõude kaotamise dialoogide alustamisest 2008. aastal on üldeesmärk olnud tagada kogu Lääne-Balkani piirkonna jaoks viisavaba juurdepääs Schengeni alale. Viisanõuded Montenegro, Põhja-Makedoonia ja Serbia suhtes kaotati 2009. aastal, Albaania ning Bosnia ja Hertsegoviina suhtes 2010. aastal ning Kosovo suhtes 2023. aastal. Seega tagaks Serbia kooskõlastamisüksuse välja antud Serbia passi kasutajate viisanõudest vabastamine selle, et kogu Lääne-Balkani piirkonna suhtes kohaldatakse ühte ja sama viisarežiimi.

⁵ Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.) (ELT L 110, 25.4.2023, lk 1–4).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (ELT L 303, 28.11.2018, lk 39).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. septembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1240, millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning muudetakse määrusi (EL) nr 1077/2011, (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/1624 ja (EL) 2017/2226 (ELT L 236, 19.9.2018, lk 1–71).

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek lisada Serbia kooskõlastamisüksuse välja antud Serbia passi kasutajad viisanõudest vabastatud Serbia kodanike hulka on kooskõlas ELi püüdlustega kiirendada Lääne-Balkani piirkonna integreerimist ELi.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 77 lõike 2 punkt a. Kavandatav määrus kujutab endast Schengeni *acquis* sätete edasiarendamist.

- **Subsidiaarsus, proportsionaalsus ja vahendi valik**

Määruse (EL) 2018/1806 muutmiseks tuleb võtta vastu määrus. Liikmesriigid ei saa selle poliitikaeesmärgi saavutamiseks tegutseda igaüks eraldi. Muid võimalusi (peale seadusandlike) kõnealuse poliitikaeesmärgi saavutamiseks ei ole.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Kosovo serblaste viisanõudest vabastamata jätmisega seotud olukorda on arutatud Serbia ja Kosovoga.

- **Mõjuhindang**

Käesoleva ettepaneku mõju ei ole peetud vajalikuks hinnata.

- **Põhiõigused**

Käesolev ettepanek ei kahjusta põhiõiguste kaitset Euroopa Liidus.

4. MÕJU EELARVELE

Käesolev ettepanek ei avalda mõju eelarvele.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelvalve, hindamise ja aruandluse kord**

Muudetud määrus on alates selle jõustumisest vahetult kohaldatav ning liikmesriigid hakkavad seda kohe rakendama. Rakenduskava ei ole tarvis.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Määruse 2018/1806 II lisa muudetakse ja selles sisalduvasse kandesse Serbia kohta lisatakse Serbia kooskõlastamisüksuse (serbia keeles Koordinaciona uprava) välja antud Serbia passi kasutajad.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega muudetakse määrust (EL) 2018/1806 Serbia kooskõlastamisüksuse
(Koordinaciona uprava) välja antud Serbia passi kasutajate osas**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1806⁷ on loetletud kolmandad riigid, kelle kodanikel peab liikmesriikide välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud selliste viibimiste puhul, mis ei ületa 90 päeva mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul.
- (2) Serbia on kantud nende riikide loetelusse, kelle kodanikud on nõukogu määruse (EÜ) nr 1244/2009⁸ alusel viisanõudest vabastatud. See määrus sisaldas erandit, mille kohaselt jäeti viisanõudest vabastamata Kosovo serblased, kes kasutavad Serbia kooskõlastamisüksuse (serbia keeles Koordinaciona uprava) välja antud Serbia passi.
- (3) Pärast seda, kui võeti vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2023/850,⁹ mille alusel kanti Kosovo määruse (EL) 2018/1806 II lisa 4. osasse, on Serbia kooskõlastamisüksuse välja antud Serbia passi kasutajad ainsad Lääne-Balkani piirkonna kodanikud, kellelt nõutakse liikmesriikide välispiiride ületamisel viisat.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (ELT L 303, 28.11.2018, lk 39).

⁸ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1244/2009, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (ELT L 336, 18.12.2009, lk 1–3).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. aprilli 2023. aasta määrus (EL) 2023/850, millega muudetakse määrust (EL) 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (Kosovo (Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.)) (ELT L 110, 25.4.2023, lk 1–4).

- (4) Selleks et tagada ühe ja sama viisarežiimi kohaldamine kogu Lääne-Balkani piirkonna suhtes, tuleks lisada Serbia kooskõlastamisüksuse välja antud Serbia passi kasutajad Serbia kohta tehtud kandesse, mis on esitatud määruse (EL) 2018/1806 II lisas.
- (5) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu (nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ¹⁰ artikli 1 punktis B osutatud valdkonda.
- (6) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel allkirjastatud lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)¹¹ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktides B ja C osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavaid punkte tõlgendatakse koostoides nõukogu otsuse 2008/146/EÜ¹² artikliga 3.
- (7) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)¹³ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktides B ja C osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavaid punkte tõlgendatakse koostoides nõukogu otsuse 2011/350/EL¹⁴ artikliga 3.
- (8) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ¹⁵ ei osale; seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata.
- (9) Küprose ning Bulgaaria ja Rumeenia puhul kujutab käesolev määrus endast akti, mis põhineb Schengeni *acquis*'l või on muul viisil sellega seotud vastavalt 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 1 ja 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 tähenduses,

¹⁰ Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

¹¹ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

¹² Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/146/EÜ sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 1).

¹³ ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.

¹⁴ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19).

¹⁵ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) 2018/1806 II lisa 1. osas asendatakse kanne

„Serbia (välja arvatud Serbia passide kasutajad, kelle passi on andnud välja Serbia kooskõlastamisüksus (serbia keeles Koordinaciona uprava)) (7)“

järgmisega:

„Serbia (sealhulgas Serbia passi kasutajad, kelle passi on andnud välja Serbia kooskõlastamisüksus (serbia keeles Koordinaciona uprava)) (*)“

(*) Vabastust viisanõudest kohaldatakse ainult nende biomeetrilise passi kasutajate suhtes, kelle pass on välja antud vastavalt Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) nõuetele.“

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja